

Chanoeka, inwijding

Er was eens lang geleden, in 336 voor de jaartelling, een koning, die een Grieks rijk stichtte waar ook Israël deel van uitmaakte. Hij heette Alexander de Grote. Na zijn dood viel het rijk uiteen en in 171 voor de jaartelling was Antiochus IV de koning van

een deel van dat rijk waar Israël toe behoorde. Hij noemde zichzelf Antiochus Epiphanus (de verlichte). Zijn bijnaam was Epimachus (de dwaas). Hij begon zijn regering met een betrekkelijke godsdienstvrijheid, die echter steeds meer ingeperkt werd. De joden moesten op sjabbath varkens offeren in de synagoge om Antiochus te eren, de jongetjes mochten niet meer besneden worden en er mocht geen onderwijs in de Torah meer gegeven worden. Langzaam maar

zeker werd het Joodse leven onmogelijk gemaakt. Er stond een beeld van Zeus in de tempel. Toen brak de Maccabeeënopstand uit. (Zie de apocriefe boeken Maccabeeën I en II). De leider van de opstand was Jehoeda Maccabeus die in drie jaar de Tempel heroverde. Toen de tempel gereinigd was en men de zevenarmige kandelaar (Menorah) wilde aansteken werd slechts één kruikje reine olie gevonden. Maar er gebeurde een wonder, op dit kruikje olie voor één dag brandde de Menorah 8 dagen. Dat vieren we op Chanoeka. Chanoeka betekent inwijding van de tempel. Chanoeka valt dit jaar op 15 - 22 december (of 25 Kislew-3 Tewet). Belangrijk is het ontsteken van de Chanoekia, de negenarmige kandelaar. Op de eerste avond wordt het meest rechts geplaatste kaarsje aangestoken. Dat doe je met de kaars die sjammasj (dienaar) heet. De eerste dag branden er dus twee kaarsen en de laatste dag negen. Men zingt thuis het lied Ma'oz Tsoer (een hechte burcht). Op de chanoekadag die samenvalt met het begin van de sjabbath steekt men eerst de chanoekia aan en daarna de kaarsen voor sjabbath. Op het einde van shabbath (zaterdag voor zonsondergang) steekt men eerst de hawdalalkaars aan die de shabbath afsluit en daarna pas de chanoekia (het is verboden licht te maken gedurende de shabbath).

Kinderen krijgen kleine cadeautjes en spelen met een tolletje met vier hebreeuwse letters (noen, gimmel, hé en sjien), die staan voor Nes Gadol Haja Sjam, een groot wonder vond daar plaats.

Ik wens iedereen gezegende kerstdagen toe en een 'Sjanah Tovah' (een goed nieuwjaar).

Op zondag 21 december steken we in Delft op het Gasthuisplein naast de synagoge de Chanoekia aan; u bent allen welkom rond vier uur.

Nelli (Nili Chaja) van den IJssel-Groen, gemeente Klal Yisrael